

Odluka Energetske zajednice o primeni Poglavlja III Direktive 2010/75/EU o industrijskim emisijama i implikacije te Odluke za nove termo-elektrane na zapadnom Balkanu, u Moldaviji i Ukrajini

Izveštaj o Odluci D/2013/06/MC-EnC Ministarskog saveta Energetske zajednice usvojenoj 24. oktobra 2013. godine

April 2014

Svrha ovog izveštaja je da pruži osnovni pregled odluke Ministarskog saveta Energetske zajednice usvojene 24. oktobra 2013. i njenih implikacija za razvoj i buduće funkcionisanje velikih postrojenja za sagorevanje (elektrana). Zbog odluke o primeni Poglavlja III, Aneksa V i Člana 72 (3)-(4) Direktive 2010/75/EU, nova postrojenja moraju da se planiraju i grade u skladu sa novouvedenim pravnim obavezama.

Nove elektrane – one koje su dozvolu za rad dobile posle 1. jula 1992. - moraće od 1. januara 2018, prema Članu 30 Poglavlja III Direktive 2010/75/EU, poštovati granične vrednosti emisija uvedene Aneksom V Direktive 2010/75/EU. Prema tome, dozvoljene granične vrednosti emisija određivaće se na osnovu datuma kada je odobrena dozvola za rad postrojenja, a u skladu s graničnim vrednostima navedenim u delu 1 i delu 2 Aneksa V.

Frank Bold

Frank Bold je pravna organizacija koja ima šest podružnica u tri države članice Evropske unije i zapošljava oko 50 osoba. Od osnivanja 1995. Frank Bold pomaže pojedincima, jedinicama lokalne samouprave i preduzećima. Naša misija je podsticanje korporativne odgovornosti kao i odgovornosti državnih vlasti. Pružamo pravnu pomoć civilnom društvu u slučajevima koji se bave ljudskim pravima, životnom sredinom i borbom protiv korupcije.

Ovaj tekst prevod je izveštaja koji je sastavila evropska pravna organizacija Frank Bold. Ukoliko se prevod i originalna verzija izveštaja ne podudaraju u potpunosti, za ispravno tumačenje molimo konsultujte originalnu verziju na engleskom jeziku.

Sažetak

Zbog Odluke o primeni Poglavlja III, Aneksa V i Člana 72(3)-(4) Direktive 2010/75/EU, prilikom planiranja novih postrojenja za sagorevanje moraće se voditi računa o novouvedenim pravnim obavezama.

Značajan broj novih postrojenja za sagorevanje koja se planiraju ili grade u ovom trenutku neće moći da bude u skladu sa novim obavezama ako ova postrojenja budu izgrađena prema postojećim planovima. Iz toga sledi da će ova postrojenja posle 1. januara 2018. – dakle, u vreme kada budu stavljena u pogon – biti u suprotnosti sa *pravnim tekovinama (acquis communautaire)* o životnoj sredini.

Kako bi se izbegle eventualne neuspešne investicije, državne vlasti, kao i investitori, treba da obezbede planiranje i izdavanje dozvola za nova postrojenja, kao i za modernizaciju postojećih postrojenja, u skladu sa obavezama iz Poglavlja III, Aneksa V Direktive 2010/75/EU¹.

1. Pravni okvir

Ministarski savet Energetske zajednice usvojio je 24. oktobra 2013. *Odluku D/2013/06/MC-EnC o primeni Poglavlja III, Aneksa V i Člana 72 (3)-(4) Direktive 2010/75/EU*² (u daljem tekstu: Odluka o primeni Direktive 2010/75/EU) i *Odluku D/2013/05/MC-EnC o primeni Direktive 2001/80/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 23. oktobra 2001. o ograničenju emisija određenih zagađivača u vazduh od strane velikih postrojenja za sagorevanje*³ (u daljem tekstu: Odluka o primeni Direktive 2001/80/EC).

Prema Ugovoru o uspostavljanju Energetske zajednice (u daljem tekstu: Ugovor), Direktiva 2001/80/EC je već bila sastavni deo '*aki kominotera*' (*acquis communautaire*) o životnoj sredini, sa rokom za implementaciju do 31. decembra 2017. Kako Ugovorom nisu bili propisani konkretni detalji za implementaciju, tek se Odlukom o primeni Direktive 2001/80/EC uvode konkretni rokovi za implementaciju Članova 4(3), 4(4) i 4(6).

Usvajanjem Odluke o primeni Direktive 2010/75/EU postojeće pravne tekovine EU (*acquis communautaire*) koje se odnose na velika postrojenja za sagorevanje izmenjene su i dopunjene u skladu sa razvojem zakonodavstva u Evropskoj uniji. Njome se Direktiva o industrijskim emisijama 2010/75/EU postavlja kao obavezujući okvir za specifične industrijske aktivnosti, između ostalog, za rad velikih postrojenja za sagorevanje. U državama članicama EU Direktiva 2010/75/EU zameniće Direktivu 2001/80/EC počevši od 1. januara 2016.

Na osnovu Odluke o primeni Direktive 2010/75/EU, Poglavlje III, Aneks V, i član 72(3)-(4) Direktive 2010/75/EU biće ubačeni u Ugovor, u Poglavlje III pravnih tekovina EU (*acquis*) o životnoj sredini. Poglavlje III Direktive 2010/75/EU je naslednik Direktive 2001/80/EC. Njime se vrše izmene i dopune u vezi sa minimalnim obavezujućim uslovima za postrojenja za sagorevanje.

Što se tiče vremenskog okvira za sprovođenje ovih zakonskih odredbi, Odluka o primeni Direktive 2010/75/EU propisuje sledeće rokove: Poglavlje III, Aneks V i Član 72(3)-(4) Direktive 2010/75/EU primenjivaće se od *1. januara 2018. za nove elektrane. Za postojeća postrojenja, ugovorne strane će*

¹ Štaviše, ugovorne strane koje su usvojile Direktivu 96/61/EC o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja, i koje su postavile Evropske referentne dokumente (BREFs) kao osnovu za izdavanje dozvola za velika postrojenja za sagorevanje, treba, prema sopstvenim zakonima, da poštuju uputstva za primenu najboljih dostupnih tehnika i srodnih standarda za toplotnu efikasnost i granične vrednosti emisija.

² Dostupno na: <http://www.energy-community.org/pls/portal/docs/2386186.PDF>.

³ Dostupno na: <http://www.energy-community.org/pls/portal/docs/2386185.PDF>.

nastojati da sprovedu ove odredbe u najkraćem mogućem roku, posebno u slučajevima modernizacije postojećih postrojenja⁴.

Definicije novih i postojećih postrojenja

Razlika između *novih* i *postojećih postrojenja* je ključna odredba za sprovođenje Odluke o primeni Direktive 2010/75/EU. Ovi pojmovi nisu definisani u Odluci o primeni Direktive 2010/75/EU kao ni u samoj Direktivi 2010/75/EU.

Međutim, iz sledećih se razloga može zaključiti da definicije iz Člana 2, stava 9 Direktive 2001/80/EC, izmenjene Odlukom o primeni Direktive 2001/80/EC, treba da se koriste kao osnova za tumačenje pojmova 'novo' i 'postojeće' postrojenje:

Odlukom o primeni Direktive 2001/80/EC uvode se definicije *novih* i *postojećih postrojenja* koje treba da se koriste za potrebe Energetske zajednice⁵, odnosno, ove definicije nisu ograničene samo na Odluku o primeni Direktive 2001/80/EC, nego pružaju opšte smernice za interpretaciju.

Štaviše, Odluka o primeni Direktive 2010/75/EU i Odluka o primeni Direktive 2001/80/EC usvojene su sa istom namerom – da se njima izmene i dopune uslovi za velika postrojenja za sagorevanje u skladu sa razvojem u EU, uzimajući u obzir specifičnu situaciju u Energetskoj zajednici.

Pošto je Poglavlje III Direktive 2010/75/EU pravni naslednik Direktive 2001/80/EC u kojoj su formulisane definicije novih i postojećih postrojenja, te definicije moraju da se koriste dosledno, zato što se time osigurava dosledna primena relevantnih pravnih tekovina (acquis) o životnoj sredini, što uključuje i dosledno sprovođenje Odluke o primeni Direktive 2010/75/EU⁶.

U tom pogledu treba takođe da se uzme u obzir osnovno pravilo o koherentnosti i integritetu zakona kojim se obezbeđuje njihova efikasna primena, a prema kome pravne norme treba da budu u skladu i da ne stoje u suprotnosti jedne sa drugima.

Štaviše, ugovorne strane su eksplicitno pristale na promene datuma⁷ iz definicija kako bi definicije što bolje odgovarale specifičnoj situaciji na teritoriji Energetske zajednice. U slučaju da se zbog Odluke o primeni Direktive 2010/75/EU javi potreba za uvođenjem drugačijih definicija, ugovorne strane mogu da predlože dalje promene u već usvojenim opštim definicijama.

⁴ Član 1, stav 2 Odluke o primeni Direktive 2010/75/EU.

⁵ Član 1 Odluke o primeni Direktive 2001/80/EC.

⁶ U vezi s ovim vidi presude Evropskog suda pravde u slučajevima: C-513/99 *Concordia Bus Finland*, para.91 "U ovim uslovima ne postoji razlog za različito tumačenje dve odredbe koje potpadaju pod isto područje zakonodavstva Energetske zajednice i koje u osnovi sadrže iste pojmove i formulacije." i C-165/09 to C-167/09, "Kada odredbe sadrže iste pojmove i formulacije, moraju se tumačiti na isti način."

⁷ Originalne definicije, kako su navedene u Direktivi 2001/80/EC, Članu 2, stavu 9 glase: „*novo postrojenje*“ označava svako termo postrojenje kome je originalna građevinska dozvola ili, u odsustvu te procedure, originalna upotrebna dozvola dodeljena pre 1. jula 1987“; Član 2, stav 10 „*postojeće postrojenje*“ označava svako termo postrojenje kome je originalna građevinska dozvola ili, u odsustvu te procedure, originalna upotrebna dozvola dodeljena posle 1. jula 1987“.

Definicije glase kako sledi:

"Novo postrojenje" označava postrojenje za sagorevanje za koje je originalna **građevinska dozvola**, ili, u slučaju nepostojanja takve procedure, originalna **dozvola za rad**, izdata **posle 1. jula 1992**;

"Postojeće postrojenje" označava postrojenje za sagorevanje za koje je originalna **građevinska dozvola** ili, u slučaju nepostojanja takve procedure, originalna **dozvola za rad**, izdata **pre 1. jula 1992**.

Iz ovoga sledi da će se Poglavlje III, Dodatak V i Član 72(3)-(4) Direktive 2010/75/EU primenjivati od 1. januara 2018. i to za nova postrojenja tj. postrojenja za sagorevanje sa građevinskom dozvolom ili, u slučaju drugačije propisane procedure, dozvolom za rad, izdatom *posle 1. jula 1992*.

Prema tome, granične vrednosti emisija koje se primenjuju za postrojenja koja potpadaju pod definiciju "novih postrojenja" biće određene u skladu sa kategorijama specifikovanim u Poglavlju III, Članu 30 Direktive 2010/75/EU.

Prema Članu 30, stavu 2 i 3 Direktive 2010/75/EU, postrojenja za sagorevanje za koja je građevinska ili dozvola za rad izdata posle 1. jula 1992. dele se u dve potkategorije:

Prva potkategorija obuhvata postrojenja za sagorevanje za koja su dozvole izdate pre 7. januara 2013, ili su operateri koji njima rukovode podneli potpuni zahtev za dozvolu pre tog datuma, pod uslovom da su takva postrojenja puštena u pogon najkasnije 7. januara 2014. Dozvole za ova postrojenja moraju sadržavati obaveze kojima se osigurava da emisije u vazduh iz tih postrojenja ne prelaze granične vrednosti emisija iz *dela 1. Dodatka V Direktive 2010/75/EU*.

Druga potkategorija obuhvata postrojenja za koja je dozvola izdata posle 7. januara 2013, pod uslovom da su puštena u pogon posle 7. januara 2014. Emisije iz ovih postrojenja moraju biti u skladu sa graničnim vrednostima emisija navedenim u *delu 2. Dodatka V Direktive 2010/75/EU*.

Prema Članu 30, stavu 2 i 3 Direktive 2010/75/EU "dozvola" treba da se tumači kao "pismeno ovlašćenje za rad celog postrojenja za sagorevanje ili jednog njegovog dela, odnosno postrojenja za spaljivanje otpada ili suspaljivanje". Iz ovoga sledi da će ovlašćenje za rad celog ili dela postrojenja biti izdato veoma kasno u fazi procesa dobijanja dozvola i da će ono biti zasnovano na prethodno odobrenim dozvolama za to postrojenje. Kao što je već navedeno, dozvola za rad mora da obuhvata obaveze kojima se obezbeđuje da emisije u vazduh koje nastaju radom postrojenja ne prelaze granične vrednosti emisije definisane u relevantnom delu Dodatka V.

"Postojeća postrojenja" su sva postrojenja za sagorevanje za koja je originalna građevinska dozvola ili, u slučaju nepostojanja takve procedure, originalna dozvola za rad, izdata pre 1. jula 1992. Vremenski okvir za sprovođenje Poglavlja III, Dodatka V Direktive 2010/75/EU za ova postrojenja biće definisan do 31. decembra 2015. Uprkos tome, u skladu sa Odlukom o primeni Direktive 2010/75/EU, ugovorne strane će za postojeća postrojenja nastojati da sprovedu odredbe Poglavlja III i Dodatka V u *najkraćem mogućem roku, posebno u slučajevima modernizacije postojećih postrojenja*.

Kako odredbe kojima se definišu nove granične vrednosti emisija postaju obavezujuće tek od 1. januara 2018, sprečava se retroaktivni učinak, odnosno situacija u kojoj se pravni akt primenjuje na subjekte za period pre nego je usvojen, što je pravno nedopustivo⁸. Pravna odredba sme da ima uticaj samo na budućnost i ne može da određuje pravne odnose ili dužnosti u prošlosti. Ograničenje koje je u ovom slučaju postavljeno pomoću datuma razgraničenja određuje jedino kategorije subjekata koji će od 2018. godine morati da se pridržavaju novih obaveza, i time se obezbeđuje pravna sigurnost/predvidivost i isključuje retroaktivna primena zakona. Uopšte, pravni sistem se

⁸ Vidi, na primer, presudu Evropskog suda pravde u slučaju 74/74 CNTA protiv Komisije, stav 32.

neprestano razvija i nije moguće sprečiti buduće izmene i dopune standarda koji su trenutno na snazi. *Pravne tekovine o životnoj sredini (acquis)* nisu u tom smislu nikakav izuzetak.

2. Pregled obaveza koje proizlaze iz Odluke o primeni Direktive 2010/75/EU

Poglavlje III Direktive 2010/75/EU uvodi posebne odredbe koje se tiču postrojenja za sagorevanje čija je ukupna ulazna toplotna snaga jednaka ili veća od 50 MW, bez obzira na vrstu goriva kojom se koriste. Obaveze i tehnički parametri koji se odnose na ova postrojenja detaljno su opisani u Aneksu V.

Granične vrednosti emisija uvedene Aneksom V Direktive 2010/75/EU

U Članu 30, "Granične vrednosti emisija", kao minimalni obavezujući uslov kojeg moraju da se pridržavaju postrojenja za sagorevanje, navodi se da vrednosti emisija ne smeju prelaziti granične vrednosti emisija kako su one određene u Dodatku V. Posebnim odredbama uvode se razlike prema datumu kada je operater postrojenja zatražio dozvolu ili kada je postrojenje stavljeno u pogon. Delom 1. Dodatka V propisuju se manje stroge granične vrednosti emisija za postrojenja koja su dozvolu dobila pre 7. januara 2013. ili postrojenja koja su stavljena u pogon najkasnije 7. januara 2014. Za sva ostala postrojenja dozvole moraju sadržavati obaveze čija je svrha da ta postrojenja poštuju granične vrednosti emisija definisane u delu 2. Dodatka V.

Granične vrednosti emisija iz dela 1. i 2. Dodatka V, kao i minimalne stope odsumporavanja iz dela 5. tog Dodatka, primenjuju se na emisije svakog zajedničkog dimnjaka u odnosu na ukupnu ulaznu toplotnu snagu čitavog postrojenja za sagorevanje.

Pregled graničnih vrednosti emisija:

Deo 1, Dodatak V⁹

Ukupna ulazna toplotna snaga (MW)	50-100	100-300	>300
SO ₂	400	250	200
NO _x	300 ¹⁰	200	200
Čvrste čestice	30	25	20

⁹ Član 30, stav 4 Direktive 2010/75/EU.

¹⁰ Granične vrednosti emisije (mg/Nm³) za SO₂ za postrojenja za sagorevanje koja koriste čvrsta ili tečna goriva, osim gasnih turbina i gasnih motora.

Deo 2, Dodatak V¹¹

Ukupna ulazna toplotna snaga (MW)	50-100	100-300	>300
SO ₂	400	200	150 ¹²
NO _x	300 ¹³	200	150 ¹⁴
Čvrste čestice	20	20	10

Procena uslova za skladištenje ugljen-dioksida

Članom 36. Poglavlja III Direktive 2010/75/EU¹⁵ zahteva se od ugovornih strana da obezbede da operateri svih postrojenja za sagorevanje izlazne električne snage 300 ili više megavata, za koja je originalna građevinska dozvola ili, u slučaju drugačije procedure, originalna dozvola za rad, izdata nakon stupanja na snagu Direktive 2009/31/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 23. aprila 2009. o geološkom skladištenju ugljen-dioksida, tj nakon 25. juna 2009, procene da li su zadovoljeni *uslovi za skladištenje ugljen-dioksida* (tzv. 'CCS readiness'¹⁶). Ugovorne strane treba da obezbede da operateri procene da li su zadovoljeni sledeći uslovi:

- (a) da postoje odgovarajuće lokacije za skladištenje
- (b) da je transport tehnički i ekonomski izvodiv
- (c) da je tehnički i ekonomski izvodiva modernizacija za prikupljeni ugljen-dioksid.

Ako su ovi uslovi zadovoljeni, nadležni organ na lokaciji postrojenja osigurava odgovarajući prostor za opremu potrebnu za prikupljanje i komprimovanje ugljen-dioksida. Nadležni organ utvrđuje da li su uslovi zadovoljeni na osnovu procene operatera, kao i drugih dostupnih informacija, posebno s obzirom na zaštitu životne sredine i zaštitu zdravlja.

Za potrebe primene u zemljama Energetske zajednice, ova obaveza se odnosi na nova postrojenja za sagorevanje kako su ista definisana u Odlukama Energetske zajednice, konkretno, na ona postrojenja čija je originalna građevinska dozvola ili, u slučaju drugačije procedure, originalna dozvola za rad izdata nakon 25. juna 2009. U skladu s Odlukom o primeni Direktive 2010/75/EU, operateri tih postrojenja za sagorevanje će procenu uslova za skladištenje ugljen-dioksida (CCS readiness)¹⁷ izvršiti

¹¹ 450 mg/Nm³ za postrojenja na ugljenu prašinu.

¹² Granične vrednosti emisije (mg/Nm³) za SO₂ za postrojenja za sagorevanje koja koriste čvrsta ili tečna goriva, osim gasnih turbina i gasnih motora.

¹³ 200 mg/Nm³ za tehnologiju sagorevanja uglja u cirkulacionom fluidiziranom sloju.

¹⁴ 400 mg/Nm³ za postrojenja na ugljenu prašinu.

¹⁵ 200 mg/Nm³ za postrojenja na ugljenu prašinu.

¹⁶ Ranije Član 9a Direktive 2001/80/EC, uveden Direktivom 2009/31/EC. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2001L0080:20090625:EN:PDF>.

¹⁷ Za pomoć oko toga kako bi trebalo da izgledaju procene uslova za skladištenje ugljen dioksida možete da pogledate procene odobrene u Velikoj Britaniji (UK Carbon Capture Readiness (CCR) - A guidance note for Section 36 Electricity Act 1989), dostupne na:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/43609/Carbon_capture_readiness_-_guidance.pdf.

pre 1. januara 2018. Relevantni državni organi će obezbediti da se procena izvrši i da sve relevantne informacije budu uzete u obzir.

Kako bi ishod procene imao konkretan uticaj, u slučaju pozitivne procene mora da se obezbedi pogodan prostor za postavljanje opreme. Procena treba da u najkraćem mogućem roku bude uključena u proces dobijanja dozvole, a u svakom slučaju pre izdavanja građevinske dozvole.

3. Poređenje predloženih tehnologija pojedinih projekata sa zakonski obavezujućim standardima koji stupaju na snagu 2018. godine

U ovom se trenutku u zemljama Energetske zajednice planira niz investicija u velika postrojenja za sagorevanje. Kako bi se obezbedilo da se ova postrojenja pridržavaju obaveza uvedenih Odlukom o primeni Direktive 2010/75/EU, nadležni državni organi uključeni u proces izdavanja dozvola i investitori treba da razmotre predložene tehnologije i vide u kojoj meri one mogu da zadovolje granične vrednosti emisije koje će postrojenja morati da poštuju.

Nadležni organi treba da, tokom procesa koji se završava izdavanjem dozvole za rad, procene i provere ne samo da li su predložene granične vrednosti emisije u skladu sa novim obavezama iz Dodatka V Direktive 2010/75/EU, nego takođe i da li predložene tehnologije i oprema za kontrolu zagađenja zadovoljavaju nova ograničenja. Treba da razmotre i da u uslove za izdavanje dozvole uključe kompleksne informacije o očekivanim emisijama, predložene granične vrednosti emisije, procenu metoda za smanjenje emisija kojima će se obezbediti poštovanje ograničenja, i odredbe o nadzoru.

Trenutno dostupne informacije o postojećim projektima pokazuju da u većini projekata granične vrednosti emisija koje se uvode novim pravnim tekovinama o životnoj sredini (novim *acquis-om*) nisu uzimane u obzir i da će zato, od 1. januara 2018. – odnosno, kada postrojenja budu puštena u pogon – ti projekti kršiti zakonski propisane obaveze. Osim toga, čak i kada se u dokumentaciji nekih od tih projekata pominju nove granične vrednosti emisija, kao što je slučaj sa termoelektranom Ugljevik III u Republici Srpskoj u Bosni i Hercegovini (videti niže za detalje), dokumentacija uprkos tome ne pruža dovoljno informacija o tehnologiji koja se planira primeniti, a time ni osiguranje da će se ograničenja poštovati.

Dodatne pravne obaveze u vezi sa integrisanim sprečavanjem i kontrolom zagađenja koje proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva

Iako Direktiva 96/61/EC koja se odnosi na integrisano sprečavanje i kontrolu zagađenja¹⁸ (u daljem tekstu Direktiva IPPC) nije uključena u obavezne pravne tekovine (*acquis*) Energetske zajednice o životnoj sredini, u Ugovoru o uspostavljanju Energetske zajednice, Član 14, priznaje se značaj Direktivom utvrđenih pravila i navodi se da će ugovorne strane nastojati da je sprovedu. Iz toga sledi da ugovorne strane koje su prihvatile Direktivu IPPC, treba da u proceduru za izdavanje dozvola za velika postrojenja za sagorevanje uvrste dodatne obaveze koje proizilaze iz njihovih nacionalnih zakonodavnih okvira. Konkretno, ugovorne strane koje su uvele koncept "najboljih dostupnih tehnika" (BAT) i Evropske referentne dokumente (BREFs)¹⁹ kao osnovu za izdavanje dozvola i za procenu nadležne uprave u svoje nacionalno zakonodavstvo, treba da uzmu u obzir i obaveze koje iz toga proizlaze.

¹⁸ Prema pročišćenom tekstu Direktive 2008/1/EC Evropskog Parlamenta i Saveta od 15. januara 2008. o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja.

¹⁹ "Best Available Techniques reference documents"; vidi: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>.

Pored graničnih vrednosti emisije propisanih Poglavljem III i Dodatkom V Direktive 2010/75/EU, nacionalne vlasti, kao i druge strane uključene u razvoj projekta, treba da primenjuju BAT standarde propisane BREF dokumentima, posebno u pogledu toplotne efikasnosti. Ugovorne strane koje su prihvatile EU BREF dokumente treba takođe da uzmu u obzir proces pripreme novog BREF dokumenta koji se bavi velikim postrojenjima za sagorevanje, a koji je trenutno pod revizijom i za koji se očekuje da će biti završen 2015.

Na osnovu preliminarne analize identifikovali smo sledeće ugovorne strane koje su uspostavile posebne uslove za primenu BAT standarda na nacionalnom nivou kao i ograničenja propisanih EU BREF-om: Albanija, Kosovo, Makedonija, Crna Gora, Srbija i, delimično, Bosna i Hercegovina (u entitetu Federacije BiH).

Banovići, elektrana na uglj, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, 300 MW

	Deo 2 Dodatka V 2010/75/EU mg/Nm ³	Ekološka dozvola mg/Nm ³
SO₂	200 - tehnologija CFB (sagorevanje uglja u cirkulacionom fluidiziranom sloju)	Ne sadrži granične vrednosti emisije
NO_x	150	Ne sadrži granične vrednosti emisije
Čvrste čestice	10	Ne sadrži granične vrednosti emisije

Federacija Bosne i Hercegovine je uvrstila IPPC Direktivu i reference na BAT i BREF u svoje zakonodavstvo. Prema tome, vlasti treba da razmotre dostavljene podatke o toplotnoj efikasnosti. Predložena neto toplotna efikasnost za elektranu Banovići je 38,61%, što je manje od uputstva definisanog relevantnim 2006 LCP BREF dokumentom koja iznosi >40%.

Tuzla 7 elektrana na ugalj, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, 450 MW

	Deo 2 Dodatka V 2010/75/EU mg/Nm ³	Maksimalno dozvoljeno studijom procene uticaja na životnu sredinu mg/Nm ³
SO₂	150	200
NO_x	200 ²⁰	200
Čvrste čestice	10	30

Pljevlja II, elektrana na ugalj, Crna Gora, 220 MW

Primedba: Proces procene uticaja na životnu sredinu još nije dovršen.

	Deo 2 Dodatka V 2010/75/EU, mg/Nm ³	Nivo tehnologija predloženih u preliminarnoj ponudi kineske kompanije CMEC, mg/Nm ³
SO₂	200 - tehnologija CFB (sagorevanje uglja u cirkulacionom fluidiziranom sloju)	200
NO_x	150	200
Čvrste čestice	10	30

S obzirom na to da je Crna Gora transponovala IPPC Direktivu u svoje zakonodavstvo, i da se relevantni propisi pozivaju na BAT, vlasti treba da razmotre podatke o toplotnoj efikasnosti. Predložena neto toplotna efikasnost u ponudama za elektranu Pljevlja II varira između 37,18% and 39,4%, što je manje od uputstva definisanog relevantnim BREF dokumentom koja iznosi >40%.

²⁰ Granična vrednost emisije za postrojenja na ugljenu prašinu.

Stanari, elektrana na uglj, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, 300 MW

	Deo 2 Dodatka V 2010/75/EU mg/Nm ³	Ekološka dozvola mg/Nm ³
SO₂	200 - CFB	400
NO_x	150	650
Čvrste čestice	10	100

S obzirom na to da je Republika Srpska u Bosni i Hercegovini transponovala IPPC Direktivu u svoje zakonodavstvo, i da se relevantni propisi pozivaju na BAT, vlasti treba da razmotre podatke o toplotnoj efikasnosti. Očekivana toplotna efikasnost za elektranu Stanari je oko 34%, što je znatno manje od uputstva definisanog relevantnim BREF dokumentom koje iznosi >40%.

Ugljevik III, elektrana na uglj, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, 2x300MW

	Deo 2 Dodatka V 2010/75/EU, mg/Nm ³	Ekološka dozvola mg/Nm ³
SO₂	200 - CFB	200
NO_x	150	150
Čvrste čestice	10	10

U ovom slučaju, studija procene uticaja na životnu sredinu²¹ ne sadrži procenu verovatnoće hoće li predložene tehnologije moći da zadovolje nova ograničenja emisije SO₂, NO_x i čestica. Očekivane koncentracije emisija jesu navedene u dokumentaciji, međutim, navedene cifre su zapravo prepisane najviše dozvoljene emisije iz dela 2. Dodatka V Direktive 2010/75/EU, a stvarna procena toga hoće li predložena oprema moći obezbediti poštovanje tih ograničenja nedostaje. S obzirom na to da je Republika Srpska u Bosni i Hercegovini uvrstila IPPC Direktivu u svoje zakonodavstvo, i da se relevantni propisi pozivaju na BAT, vlasti treba da razmotre podatke o toplotnoj efikasnosti. Neto toplotna efikasnost za sada predložena od strane ponuđača je oko 34%, što je znatno ispod uputstva definisanog relevantnim BREF dokumentom koja iznosi >40%.

²¹ Republika Srpska Vlada, Ministarstvo za prostorno uređenje građevinarstvo i ekologiju: Rješenje o odobravanju Studije uticaja na životnu sredinu, 10.07.2013, i Akcionarsko društvo PROJEKT, Banja Luka: Studija uticaja na životnu sredinu za nove blokove termoelektrane Ugljevik 3, Konacna verzija, Maj 2013.

Kostolac B3, elektrana na uglj, Srbija, 350 MW

S obzirom na to da je Srbija uvrstila IPPC Direktivu u svoje zakonodavstvo, i da se relevantni propisi pozivaju na BAT, vlasti treba da razmotre podatke o toplotnoj efikasnosti. Očekivana neto toplotna efikasnost je 37,3%, što je znatno ispod uputstva definisanog relevantnim BREF dokumentom koje iznosi >42-45% za postrojenja na ugljenu prašinu (tzv. pulverizovani uglj).

Kolubara B, elektrana na uglj, Srbija, 2x350 MW

	Deo 2 Dodatka V 2010/75/EU, mg/Nm³	Studija procene uticaja na životnu sredinu (2012) mg/Nm³
SO₂	150	200
NO_x	200 ²²	200
Čvrste čestice	10	25

Kao što je već rečeno, Srbija je transponovala IPPC Direktivu u svoje zakonodavstvo, i samim tim se relevantni propisi pozivaju na BAT, pa su, kao posledica te odluke, vlasti treba da razmotre podatke o toplotnoj efikasnosti. Međutim, još uvek nije jasno koja je neto toplotna efikasnost predložena za elektranu Kolubara B. U studiji²³ procene uticaja na životnu sredinu iz 2012. navodi se 40% dok se u objavi o potpisivanju ugovora²⁴ spominje neto efikasnost od 37%. Obe cifre su ispod uputstva definisanog relevantnim BREF dokumentom koje iznosi >42-45% za postrojenja na ugljenu prašinu.

²² Granična vrednost emisije za postrojenja na ugljenu prašinu.

²³ Energoprojekt Entel a.d. i Rudarski Institut Beograd: JP "Elektroprivreda Srbije" Beograd, TE "Kolubara B" Procena uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje prve faze TE "Kolubara B", 2x350 MW, Studija – Deol, Maj 2012, (p. I-4-11).

²⁴ <http://www.eps.rs/eng/article.aspx?lista=novosti&id=1>.